

Висновки. Отже, в номінації важлива не лише техніка номінації, а й пізнавальні, психологічні моменти, які супроводжують називання.

Джерела та література

1. Безруков В. И. Номинация – единично-индивидуальный акт закрепления предмета в сознании / В. И. Безруков // Вопросы языкознания и сибирской диалектологии. – Вып. 7. – Томск : [б. и.], 1977. – С. 26–31.
2. Вовк О. Типи і засоби номінації в українській мові / О. Вовк // Мовознавство : доп. і повідомл. : матеріали II Міжнар. конгресу україністів (Львів, 22–28 серп. 1993 р.). – Львів : [б. в.], 1993. – С. 46–49.
3. Павел В. К. Лексическая номинация / В. К. Павел. – Кишинев : Штиинца, 1983. – 231 с.
4. Уфимцева А. А. Понятие языкового знака / А. А. Уфимцева // Общее языкознание. – М. : [б. и.], 1970. – С. 9–140.

Омельковец Руслана. Средства номинации в микологической лексике западнopolесских говоров. В статье на основании самостоятельно собранных по разработанной программе материалов представлен достаточно большой набор номенов, которые представляют грибы в западнopolесских говорах, определена специфика номинации этой лексико-тематической группы. Названия грибов в западнopolесских говорах образуют богатую в репертуарном плане тематическую группу лексики, степень репрезентации и номенативная вариативность десигнатов которой разные. Лексическая вариативность этой ТГЛ насковзь пронизана синонимическими отношениями. Также наблюдается использование одних и тех же названий для номинации нескольких десигнатов. Большинство наименований грибов – монолексемы. Аналитические наименования представлены преимущественно по типу атрибутивного словосочетания.

Ключевые слова: номинация, лексема, средства номинации, миконимы, западнopolесские говоры.

Omelkovets Ruslana. Tools of Nomination in Mycological Vocabulary in Westernpollisyan Dialects. The article is based on independently developed program and collected sources which present considerable empirical material – set of nomenents representing mushrooms in westernpollisyan dialects, identified specific category of lexical and thematic groups. Names of mushrooms in westernpollisyan dialects form a plentiful vocabulary in terms of thematic group, level of representation and nominative variability of desyhnavits which are different. Lexical variation of group thoroughly imbued by synonymous relations, besides the same names for nomination of several desyhnavits are used. Most types of mushrooms – monolexems. Analytical names are represented mainly by the type of attributive phrases.

Key words: nomination, lexem, tools of formation of titles, mikonimens, westernpollisyan dialect.

Стаття надійшла до редколегії
14.03.2013 р.

УДК 811.162.2'282.2'373.2(477.82)

Руслана Омельковець

Особливості мотивації західнополіських мікономенів

У статті досліджено лексичний склад західнополіських говірок, що викликає особливий інтерес, оскільки саме в лексиці відображаються різноманітні зміни в мові діалектоносіїв, а Західне Полісся і сьогодні зберігає справжні скарби для славістики.

Ключові слова: номінація, лексема, мотивація, мікономени, західнополіські говірки.

Постановка наукової проблеми та її значення. Цінним джерелом інформації про мовлення діалектоносіїв і їх позамовне оточення є діалектна лексика. Одним із найцікавіших українських регіонів у мовному відношенні є Західне Полісся. Уже проведено низку досліджень, присвячених вивченню окремих лексико-тематичних груп (ЛТГ).

На жаль, малодослідженою залишається така лексична група, як назви грибів, що зумовлює **актуальність** роботи. Мікологічна лексика західнополіських говірок – це значний пласт ботанічної лексики, що характеризується надзвичайним різноманіттям. Тому ЛТГ і стала **об'єктом дослідження**.

Мета статті – проаналізувати з позицій мотивації та етимології номени на позначення грибів у західнополіських говірках за матеріалами, зібраними за спеціально укладеною програмою.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Проблема мотивованості номенів – дуже складне й суперечливе питання, оскільки в основі виділення мотиваційних ознак часто лежить суб'єктивне сприйняття тієї чи іншої реалії. Вибір різних ознак у якості основи номінації залежать від індивідуального бачення об'єктів реального світу.

Якщо згрупувати всі мотиви, що лежать в основі іменування зафіксованих нами мікономенів, то їх виявиться 12. Хоча варто зауважити, що ці мотиваційні ознаки представлені неоднаково часто.

1. Назви, похідні від виду дерева, з коренями якого співіснує грибниця: *п'ід:убник*, *дубуві^єк* 'дубовик' (росте в дубових лісах); *п'ідберізнник*, *п'ідберезник*, *п'ідберезовик* 'підберезник' (росте під березами); *п'ідос'іновики*, *п'ідосічник*, *п'ідос'ін:ик* 'підосиковик' (росте під осиками); *березовик* 'підосиковик' (ростуть і під березами також).

2. Назви, похідні від місця зростання: *багн'ук* 'дубовик, синяк', *прибо'ло'т'уха* 'ковпак', *приболотіха* 'валуй', *гнойовік*, *болот'анка* 'іноцибе звичайний' (трапляються в перезволожений місцях); *буруві^єк* 'білий гриб', 'боровик жовтий', *боруві^єк'є* 'боровик жовтий' (росте в борах [7, с. 30; 3, с. 58; 5, с. 58, 59]); *мохові^єк*, *мухові^єк* 'польський гриб' (росте серед моху [2, III, 525; 7, с. 193]), *п'ісочник* 'польський гриб' (за свідченням респондентів, трапляється переважно на піщаних ґрунтах), *пол'овій*, *пол'овикі* 'польський гриб' (трапляється на відкритих місцях); *пичирéчк'і*, *пичирéц'і*, *печерéц'а* 'печериця рудюча отруйна' (назва, очевидно, походить від печéра, оскільки це «гриб, що росте в печерах» [2, IV, с. 364]); *йалуві^єк* 'вовнянка' (росте в ялинових лісах); *чоснічник* 'іноцибе звичайний' (за свідченням респондентів, «*ростé там, де чоснік*»).

3. Назви, похідні від кольору плодового тіла чи його частин: *червоногулóвц'і*, *красногулóвц'і*, *красн'ук*, *козак'і* 'підосиковик' (за червоним (гарним) забарвленням шапки гриба [2, III, с. 78]); *голúпка*, *голуб'інка* 'сироїжка їстівна', 'рядовка фіолетова', *син'ук*, *син'авки* 'клітоцибе бокалоподібний' (за свідченням респондентів, назва походить від кольору шапки); *цигл'анник* 'павутинник оранжево-червоний отруйний' (респонденти пояснюють назву «*циг'лóвим*» кольором плодового тіла гриба); *б'іл'акі*, *б'ілані* 'хрящ-молочник груповий (плодове тіло білого кольору); *зеліні^єчка*, *зелініц'і*, *зел'інк'і* 'рядовка зелена', *сівка* 'мухомор пурпуровий'; *бл'ідухи* 'клітоцибе знебарвлений'; *смал'ій* 'білий гриб' (за кольором шапки).

4. Назви, похідні від назв тварин: *лисíčка*, *лисíčк'і*, 'лисички справжні' (забарвлення плодового тіла нагадує колір шерсті лисиці [6, II, с. 500; 2, III, с. 242]); *плúски* 'лисичка справжня' (*пліска* – результат видозміни форми *ліска* [2, IV, с. 444]); *козл'ак* 'мухомор цезаря', 'маслюк звичайний'; *коза*, *кóзи*, *кóзин* 'рядовка тигриста отруйна' (за свідченням респондентів, ці гриби ростуть «*чи'рідóйу, йак стадо к'іс'є*»); *кобілиц'а* 'вовнянка' (за великим розміром шапки); *кури* 'валуй'; *курка*, *кури* 'гриб зонтик лісовий пістрявий' (ці гриби ростуть групами).

5. Назви, похідні від назв частин тіла тварин: *вовн'анка* 'вовнянка' (від *вóвна*, оскільки поверхня 'вовнянки' вкрита пушком [2, I, с. 412]); *п'івен*, *п'івники* 'клітоцибе знебарвлений' (шапка гриба нагадує за формою гребінь півня).

6. Назви, зумовлені особливостями будови плодового тіла: *цїбух'і* 'іноцибе звичайний' (назва, очевидно, походить від *цїба* – довга нога, *цїбатий* – довгоногий, оскільки ці гриби вирізняються довгою, тонкою ніжкою); *п'івен* 'клітоцибе знебарвлений'; *змóршок*, *змóршк'і*, *сморж*, *смарчóк* 'зморшок їстівний' (назва, похідна від *зморшка* (довгасте заглиблення чи борозенка, складка на обличчі [4, II, с. 160]), відображає характерну ознаку цього гриба: його ніжка й особливо шапка покриті звивинами та складками); *риш'ітк'і* 'клітоцибе бокалоподібний' (за свідченням респондентів, названий так тому, що на ніжці чергуються світлі та темні волокна, утворюючи решітку); *волокон:иц'а* 'іноцибе звичайний' (респонденти пов'язують цю назву з тонкою, довгою ніжкою гриба, «*н'іби волокна*»); *пухл'ак'і* 'дошовик несправжній' (назва, очевидно, походить від слова *пухлий* – роздутий, товстий [1, III, с. 544]); *кубіки*, *кубах* 'валуй' (назви, похідні від *куб*, *кубок* – опукла посудина [6, II, с. 394]); *монáрх* 'зморшок їстівний' (очевидно, шапка нагадує головний убір монарха); *каменічка* 'сироїжка їстівна' (молоді гриби нагадують круглі камінці); *дернозуба* 'зморшок їстівний' (шапка має дуже химерний вигляд); *крут'анник* 'зморшок їстівний' (плодове тіло покручене, зморшкувате).

7. Назви, похідні від властивостей плодового тіла: *бáб'ка* 'підберезник', 'підосиковик' (пов'язане з *бáбчитися* – «морщитися, м'якнутися», назва зумовлена м'якістю, в'ялістю відповідних гри-

бів [2, I, с. 105]); *пóрхалк'і, пóрхавк'і* 'дошовик їстівний', 'дошовик несправжній' (плодове тіло при дотику здатне викидати спори у вигляді пилу, «порхати» [5, с. 71]); *сирой'їж'ка* 'сироїжка їстівна' (утворене від основи *прикметника сир-ий* та іменника *їж-а* [5, с. 72] і вказує на те, що цей гриб не потребує тривалої кулінарної обробки); *син'ák* 'дубовик, синяк', 'боровик жовтий', 'польський гриб' 'підосиковик', *син'ачк'і* 'дубовик, синяк' (ці гриби синіють на зламі та при натисканні); *груд'д* 'хрящ-молочник груповий', *груд'д'і* 'хрящ-молочник оливково-чорний', 'боровик жовтий' (так називають гриби, що ростуть купчасто, великими групами [5, с. 73]. За іншою версією, назва походить від прикметника «груздий»: «груздий гриб» – «крихкий, ламкий гриб» (порівняти з лит. *gruzdùs* – «крихкий, ламкий») [7, с. 65]); *масл'ук* 'маслюк звичайний' (назва зумовлена тим, що шапки цих грибів покриті маслянистою шкіркою [2, III, с. 408]); *пс'óхи* 'іноцибе звичайний' (за свідченням респондентів, ця назва, очевидно, пов'язана з неприємним запахом гриба); *смерд'учка* 'мухомор білий смердючий'; *мухомóр* 'мухомор білий смердючий' (назва утворена з основ іменника *тиха* і дієслова *погіті* [2, III, с. 543], жителі поліських сіл і досі використовують запечені з цукром і сметаною мухомори для боротьби з мухами); *р'ад'івка, р'адóвка*, 'рядовка тигриста отруйна', 'рядовка фіолетова' (назви, похідні від *ряд* – «сукупність однорідних предметів або істот, витягнутих в одну лінію» [2, V, с. 153], оскільки плодові тіла розміщуються рядами); *павут'їн:ик* 'павутинник оранжево-червоний отруйний' (назва зумовлена опушеними краями шапки гриба, які, за свідченням респондентів, «н'іби зат'агнут'і павут'їноюу»); *скри'п'ух* 'вовнянка' (респонденти мотивують цю назву тим, що «гриб хрумк'ій»); *хр'ашч* 'хрящ-молочник груповий' (назва, очевидно, зумовлена схожістю гриба до хряща – пружної сполучної тканини, що входить до складу скелета тварин); *громáдк'і* 'рядовка землиста' (ці гриби ростуть групами – «громáдоу»).

8. Назви, похідні від назв предметів: *панч'ішка* 'ковпак', *ковпáк* 'ковпак' (оскільки витягнута нерозкрита шапка молодого гриба нагадує панчошу чи ковпак); *ковпáк* 'маслюк звичайний' (у молодих маслюків, за свідченням респондентів, шапка щільно прилягає до ніжки і нагадує ковпачок) *зóнт'ік* 'ковпак' (шапка гриба схожа на парасольку); *цїбух'і* 'іноцибе звичайний'; *стручóк* 'зморшок їстівний' (видовжене плодове тіло гриба нагадує сухий плід бобових рослин).

9. Назви, похідні від назви іншого виду гриба: *п'ідгрибн'і* 'боровик жовтий' (за свідченням респондентів, ця назва вказує як на схожість із 'білим (*спрáвжн'ім*) грибом', так і на меншу його цінність. Зауважимо, що в більшості українських, польських, чеських, словацьких і частині російських діалектів слово «гриб» означає саме 'білий гриб' [3, с. 162, 163]). *Валу'ї* 'сироїжка їстівна' (назва, пов'язана з неїстівним грибом, наукова назва якого 'валуй', що дуже схожий на 'сироїжку їстівну'). В. І. Даль пов'язує назву цього гриба зі словом «валять», тобто перекидати [1, I, с. 162]. Грибники часто перекидають його ногами чи палицею, сплутавши з їстівним грибом. *Мухомóр* 'мухомор цезарів' (назва зумовлена схожістю цього гриба на отруйні мухомори, зокрема 'мухомор червоний'); *зелин'їчка* 'іноцибе звичайний' (схожий на їстівний гриб – 'рядовку зелену', оскільки 'іноцибе' також може мати зеленуватий колір); *вóлнушка, волну'шк'і* 'ентолома жовтуватого-сиза отруйна' (схожа на їстівні гриби 'вовнянки'). Усі ці назви, похідні від *вóвна*, оскільки поверхня 'вовнянки' покрита пушком [2, I, с. 412]; *рижак'é, рїжик'і* 'ентолома жовтуватого-сиза отруйна' (за кольором схожий на до їстівний гриб 'рижик'); *весéлка* 'зморшок їстівний' (нагадує 'веселку звичайну', яка, як свідчать респонденти, отримала таку назву за особливості будови плодового тіла); *правдівка* 'польський гриб' (схожий на 'білий гриб', який називають *правдівим*); *п'ідрешéтники* 'дубовик, синяк' (схожий на 'козляка', якого в народі називають *решетн'ак*); *п'ідзелéнка, п'ідзелéнок*. 'рядовка землиста' (схожий на 'рядовку зелену').

10. Назви, похідні від часу появи плодових тіл: *до'шчó'вї'к* 'дошовик їстівний', 'дошовик несправжній' (плодові тіла цих грибів надзвичайно швидко ростуть після дощу); *іванцї* 'маслюк звичайний' (назва, похідна від власного імені *Іван* і мотивована часом першої масової появи плодових тіл маслюків – на *Івана*).

11. Назви, похідні від смакових якостей: *козак'і* 'підосиковик' (так називають менш цінні види грибів [2, II, с. 497]); *кúрка, кúри* 'гриб зонтик лісовий пістрявий' (за свідченням респондентів, смажені гриби «нагаду'ють кúр'аче мїáсо»).

12. Назви, що вказують на непридатність вживання в їжу або отруйність: *по'гáнка* 'ковпак', *отру'їний* 'клітоцибе бокалоподібний' (респонденти називають так не лише отруйні гриби, але й невідомі їм, яких вони не збирають); *сатан'їнс'кий* 'чортів гриб' (цю назву респонденти мотивують

отруйними властивостями гриба – «*отруйне – то вид нечистої сили*»); *по'ганка* ‘опеньок сірчано-жовтий несправжній’, ‘ентолома жовтувато-сиза отруйна’; *пс'охи* ‘опеньок сірчано-жовтий несправжній’ (так називають неістівні гриби); *плохотн'ак, плохотн'ук* ‘рядовка фіолетова’ (похідне утворення від *плохий*, що означає поганий, кепський [2, IV, с. 454]); *мертвіак* ‘печериця рудіюча отруйна’.

Мотивація складних номенів розглядається на рівні кожного компонента, напр.: *білий гриб*^н, *б'абака червона, справжн'ий гриб*^н ‘білий гриб’; *б'абака червона* ‘підосиковик; *польський гриб*’; *бл'іда поганка* ‘ковпак’; *мухомор жовтий* ‘мухомор цезарів’; *мухомор білий, корулець а біла* ‘мухомор білий смердючий’; *вовчий гриб*^н ‘чортів гриб’; *отруйний мухомор, б'абаковий мухомор* ‘мухомор пурпуровий’; *справжн'і опен'к'і, справдліє в'і упен'к'і*, *бл'іда по'ганка* ‘опеньок сірчано-жовтий несправжній’; *отруйн'ий гриб*^н ‘клітоцибе знебарвлений’; *грузд' молочний, ко'біл'ача губа* ‘хрящ молочник груповий’; *чорн'ак молочний, грузд' чорний, чорна ко'біл'ача губа, дирив'яний гриб*^н ‘хрящ-молочник оливково-чорний’.

Означення в таких найменуваннях вказують, як правило, на:

1) місце зростання (*нівний гриб* ‘дубовик, синяк’ (росте на відкритих місцях); *п'ідберезн'і б'абаки* ‘підберезник’; *польський гриб*^н ‘польський гриб’; *п'орховка пол'ова* ‘дошовик їстівний’; *п'орховк'і л'ісов'і* ‘дошовик несправжній’);

2) колір шапки або м'якоти (*білий гриб*^н, *б'абака червона* ‘білий гриб’; *б'абака червона* ‘підосиковик’; *б'іл'і опен'ки* ‘іноцибе звичайний’; *б'іл'і боровики* ‘боровик жовтий’; *бл'іда поганка* ‘ковпак’; *мухомор жовтий* ‘мухомор цезарів’; *мухомор білий, корулець а біла* ‘мухомор білий смердючий’; *бл'іда по'ганка* ‘опеньок сірчано-жовтий несправжній’; *грузд' молочний, грузд' б'ий, грузовік білий* ‘хрящ молочник груповий’; *чорн'ак молочний, грузд' чорний, чорна ко'біл'ача губа, грузд' ко'річневий* ‘хрящ-молочник оливково-чорний’; *грузд' ф'іолетовий* ‘рядовка фіолетова’; *жовтий гриб*^н ‘боровик жовтий’; *жовта сиройішка*, ‘валуй’; *зелена сиройіжка*, *с'іра сиройіжка* ‘сиройіжка їстівна’; *зелена поганка* ‘мухомор білий смердючий’; *корічнева сиройіжка* ‘мухомор пурпуровий’; *мухомор жовтий, червоний мухомор* ‘мухомор цезарів’; *мухомор білий* ‘мухомор білий смердючий’; *р'адівка червона* ‘рядовка фіолетова’);

3) непридатність до вживання в їжу (*вовчий гриб*^н ‘чортів гриб’; *отруйний мухомор*, ‘мухомор пурпуровий’; *отруйн'ий гриб*^н ‘клітоцибе знебарвлений’; *чорт'ів гриб*^н, *чорний гриб*^н, *сатанінс'кий гриб* ‘чортів гриб’; *вовч'і опен'к'і* ‘іноцибе звичайний’; *гужов'і опен'к'і* ‘ентолома жовтувато-сиза отруйна’ (*гужов'і* – похідне від *вуж*, що вказує на несправжність); *жаб'ячий гриб*^н ‘мухомор цезарів’; *нейіст'івний опен'ок* ‘опеньок сірчано-жовтий несправжній’; *несправжн'ий опен'ок* ‘опеньок сірчано-жовтий несправжній’, ‘іноцибе звичайний’; *несправдліє в'і упен'к'і* ‘опеньок сірчано-жовтий несправжній’; *отруйна прибулотуха* ‘печериця рудіюча отруйна’; *отруйний мухомор* ‘мухомор пурпуровий’; *отруйн'ий гриб*^н ‘клітоцибе знебарвлений’; *отруйний гриб*^н ‘клітоцибе бокалоподібний’);

4) харчову цінність (*справжн'ий гриб*^н ‘білий гриб’; *ц'арс'кий гриб*^н ‘білий гриб’ (вважають найсмачнішим));

5) схожість із іншим видом гриба (*б'абаковий мухомор* ‘мухомор пурпуровий’; *несправжн'і опен'к'і, несправдліє в'і упен'к'і* ‘опеньок сірчано-жовтий несправжній’; *масл'ата несправжн'і* ‘ентолома жовтувато-сиза отруйна’; *ден:а губа* ‘зморшок їстівний’ (схожий на ‘веселку звичайну’, плодове тіло якої виростає «за день»); *білий сатанінс'кий гриб*^н ‘чортів гриб’ (схожий на їстівний ‘білий гриб’); *б'абаковий мухомор* ‘мухомор пурпуровий’; *б'іл'і опен'ки* ‘іноцибе звичайний’; *б'іл'і боровики* ‘боровик жовтий’; *б'абака червона* ‘білий гриб’, ‘підосиковик’; *бл'іда по'ганка* ‘опеньок сірчано-жовтий несправжній’, ‘печериця рудіюча отруйна’, ‘мухомор білий смердючий’, ‘ковпак’; *бл'іда по'ганка біла* ‘іноцибе звичайний’; *вовч'і опен'к'і* ‘іноцибе звичайний’; *голу'пка несправжн'а* ‘валуй’ (схожий на ‘сиройіжку їстівну’ – *голу'пки*); *гужов'і опен'к'і* ‘ентолома жовтувато-сиза отруйна’; *жовта сиройішка* ‘валуй’; *з'ячий гриб*^н ‘дубовик, синяк’, ‘польський гриб’, ‘боровик жовтий’ (схожий на *справжн'ий* – ‘білий гриб’); *нейіст'івний опен'ок* ‘опеньок сірчано-жовтий несправжній’; *несправжн'ий опен'ок* ‘опеньок сірчано-жовтий несправжній’, ‘іноцибе звичайний’; *несправдліє в'і упен'к'і* ‘опеньок сірчано-жовтий несправжній’; *отруйна прибулотуха* ‘печериця рудіюча отруйна’, *прибулотухи жовт'і* ‘ентолома жовтувато-сиза отруйна’ (схожа на їстівний гриб ‘ковпак’, якого іменують *прибулотуха*); *р'адівка рожева, р'адівка червона* ‘вовнянка’ (схожа на гриби родини Рядовки); *чорніл'ний гриб*^н ‘зморшок їстівний’ (схожий на ‘гноювик чорнильний’));

б) частину тіла тварин: (*ко'біл'ача губа* ‘хрящ молочник груповий’; *гриб-бул'д'ог* ‘чортів гриб’ (своєю масивністю нагадує морду бульдога);

7) особливості будови плодового тіла (*ди́вн'ї гүби* 'валуй'; *коруле́ц'а б'їла* 'мухомор білий смердючий' (назва *коруле́ц'а*, очевидно, зумовлена короноподібним кільцем навколо ніжки мухомора [2, III, с. 39]; *л'їйкопод'їбн'ї др'їжи* 'хрящ-молочник оливково-чорний' (шапинка гриба нагадує лїйку);

8) властивості плодового тіла (*ди́рив'їя́ний гри́бн'* 'хрящ-молочник оливково-чорний' (цей гриб дуже твердий); *гри́бн' запаши́ник* 'мухомор білий смердючий'; *л'їкува́л'ний гри́бн'* 'дошовик несправжній'; *пурхавка дімчаста* 'дошовик несправжній' («*їак насту́пиш, то йде дим*»).

Висновки. В основу назв грибів народ, як творець мови, вибирає ту рису, яка його найбільше вражає. Аналіз зафіксованого матеріалу дозволяє зробити висновок, що домінуючою мотиваційною ознакою є морфологічні властивості грибів.

Особливістю мотивації є й те, що частина назв прямомотивована, а частина – опосередковано мотивована. Часто мотивація йде не від первісного мотиву, а переноситься від одного виду грибів до другого внаслідок їх подібності, тобто відбувається процес перейменування всередині ботанічної номенклатури.

Незначна кількість мотивованих найменувань дозволяє потрактувати їх по-різному. Тут простежується накладання мотивів. При цьому один із них може бути домінантним, а інший – підпорядкованим або приглушеним. Наприклад: *козак'ї* 'підосиковик' (за червоним (гарним) забарвленням шапки гриба, також так називають менш цінні види грибів); *б'їл'ї боро́вкї* 'боровик жовтий' (за кольором шапки та місцем зростання).

Частина назв ззовні має прозорий формальний зв'язок із лексемами, однак мотив номінації встановити практично неможливо. Наприклад, затемнена мотивація лексеми *веселики* 'мухомор пурпуровий'.

Отже, мотивація назв залишається однією з важливих теоретичних проблем мовознавства.

Джерела та література

1. Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка / В. И. Даль. – М. : Рус. яз., 1999. – Т. 1–4.
2. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / за ред. О. С. Мельничука. – К. : Наук. думка, 1982–2006. – Т. 1–5.
3. Меркулова В. А. Очерки по русской народной номенклатуре растений / В. А. Меркулова. – М. : Наука, 1967. – 258 с.
4. Новий тлумачний словник української мови. – К. : Аконт, 2001. – Т. 1–4.
5. Симоненко Л. О. Формування української біологічної термінології / Л. О. Симоненко. – К. : Наук. думка, 1991. – 152 с.
6. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка / М. Фасмер. – М. : Прогресс, 1964–1973. – Т. 1–4.
7. Шанский Н. М. Школьный этимологический словарь русского языка. Происхождение слов / Н. М. Шанский, Т. А. Боброва. – 5-е изд., стереотип. – М. : Дрофа, 2002. – 400 с.

Омельковец Руслана. Особенности мотивации западнopolесских микономенов. В статье исследован лексический состав западнopolесских говоров, что вызывает особый интерес, поскольку именно в лексике отображаются разнообразные изменения речи носителей диалектов, а Западное Полесье и сегодня сохраняет настоящие клады для славистики. В работе проанализирована такая древняя и ценная для изучения истории языка лексико-тематическая группа, как названия грибов, установлен ее репертуар, осуществлен анализ с точки зрения семантической мотивации. Ее особенностью является то, что часть названий прямомотивированная, а часть опосредственно мотивированная. Незначительное количество наименований можно мотивировать поразному. Анализ этих мотивов позволяет определить 12 основных мотивационных признаков, которые неодинаково часто выявлены в зафиксированных микономенах.

Ключевые слова: номинация, лексема, мотивация, микономены, западнopolесские говоры.

Omelkovets Ruslana. Peculiarities of Westernpolissyan Mykonomens Motivations. The article deals with the investigation of lexical structure of westernpolissyan dialect which presents the particular interest as far as concerns lexics reflecting different language changes in local dialect as westernpolissyan keeps the real treasure for slav philology. The lexical-thematic group of mushroom's names is analyzed in this work. The group appeared to be the oldest and valuable one during the learning the history of language. The analysis from the semantic motivation point of view is done. The value of the article in the next: one part of the names are direct motivated and the other one is indirect motivated. Few names can be motivated in different ways. The analysis of these motivations allows us to define 12 main motivated characteristics which unequally detect in fixed mykonomens.

Key words: nomination, lexem, motivation, mykonomens, westernpollisyan dialect.

Стаття надійшла до редколегії
18.03.2013 р.